

ละทิ้งหน้าที่ราชการ ... ศาลสั่งให้เป็น “คนสาบสูญ !”

เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการต้องดำรงตนให้อยู่ในระเบียบวินัยและแนวปฏิบัติของการเป็นข้าราชการที่ดี ซึ่งแม้เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการจะมีสิทธิลาป่วย ลาภัก หรือลาพักผ่อนได้ก็ตาม แต่การใช้สิทธิในการลางานบ่อยๆ หรือเกินกว่าที่ระเบียบของทางราชการได้กำหนดไว้ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบตามมาไม่มากนัก

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การที่ข้าราชการไม่ได้ขึ้นใบลาตามระเบียบและหายไปจากที่อยู่โดยไม่มีผู้พบเห็นอีกเลย จนกระทั่งศาลมีคำสั่งให้เป็น “คนสาบสูญ” จะถือว่า “ละทิ้งหน้าที่ราชการ” เป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน อันถือเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ ? หากเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้มีอำนาจย่อมออกคำสั่งไล่ออกจากราชการได้ และนั่นก็หมายความว่าสิทธิต่างๆ ที่ข้าราชการผู้นั้นหรือทายาทโดยธรรมของข้าราชการผู้นั้นพึงได้รับจากทางราชการจะถูกระงับไปด้วย

ดังเช่นคดีปกครองที่จะนำมาเล่าสู่กันฟังในวันนี้ กรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ส. ซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดโรงพยาบาลของรัฐได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองว่าคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) ที่ลงโทษไล่นาย ส. ออกจากราชการ เนื่องจากละทิ้งหน้าที่ราชการและจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ตั้งแต่วันที่ 1 - 27 เมษายน 2541 โดยไม่ทราบสาเหตุ เป็นการขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา 92 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 นั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

เนื่องจากระหว่างวันที่ 1 - 6 เมษายน 2541 นาย ส. ยังมีชีวิตอยู่และหลังจากนั้นก็ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ติดตามหาตัวนาย ส. อีกทั้งศาลจังหวัดได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2548 ให้นาย ส. เป็นคนสาบสูญ และผู้ฟ้องคดีได้นำคำสั่งศาลจังหวัดไปยื่นต่อปลัดกระทรวงสาธารณสุขให้พิจารณาแก้ไขคำสั่งลงโทษนาย ส. แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดและ อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ยืนยันคำสั่งลงโทษทางวินัยนาย ส.

ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ไล่นาย ส. ออกจากราชการ

คดีนี้มีข้อกฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง คือ กฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ข้อ 4 กำหนดว่า “ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีต่อไปนี้ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัยตามมาตรา 104 วรรคสอง หรือมาตรา 109 โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ ... (2) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ...”

คำสั่งไล่นาย ส. ออกจากราชการฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า แม้ระหว่างวันที่ 1 - 6 เมษายน 2541 นาย ส. ยังมีชีวิตอยู่แต่ก็ไม่ปรากฏว่าได้ขึ้นใบลาหรือแจ้งเหตุให้ผู้บังคับบัญชาได้ทราบทั้งที่สามารถกระทำได้ จึงถือได้ว่านาย ส. จงใจขาดราชการ อีกทั้งการที่ศาลจังหวัดมีคำสั่งให้นาย ส. เป็นคนสาบสูญ ก็เป็นกรณีที่ระบุว่าคุณ ส. เป็นคนสาบสูญ (ตามมาตรา 61 ประกอบมาตรา 62 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งให้ถือว่าถึงแก่ความตายเมื่อครบกำหนดระยะเวลา 5 ปี ในกรณีปกติ และ 2 ปี ในกรณีมีเหตุพิเศษ) เท่านั้น เมื่อไม่ปรากฏหลักฐานว่าคุณ ส. ได้ถึงแก่ความตายจึงต้องถือว่านาย ส. ยังมีชีวิตอยู่จนวันที่ 27 เมษายน 2541 โดยไม่ไปปฏิบัติราชการเกินกว่าสิบห้าวัน (วันที่ 1 - 27

เมษายน 2541) และมีได้ดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับการลาราชการของตนให้เป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด ดังนั้น จึงเป็นกรณีที่น่าย ส. ได้ละทิ้งหน้าที่ราชการในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชา ได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุอันควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ 4 ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2539) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา 92 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2535 และแม้จะได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวน แต่บันทึกประจำวันเป็นเพียงหลักฐานที่จะยืนยันว่านาย ส. ได้ไปจากภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่โดยไม่มีผู้ใดพบเห็น แต่ก็มิได้เป็นหลักฐานที่จะพิสูจน์หรือทำให้ศาลฟังได้ว่านาย ส. ได้เสียชีวิตไปแล้วตั้งแต่วันที่ 7 เมษายน 2541 ที่จะมียผลทำให้คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างไร

ดังนั้น คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่ลงโทษไล่นาย ส. ออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 4/2555)

คดีนี้เป็นอุทธรณ์ที่ดีสำหรับข้าราชการซึ่งมีสิทธิในการลาราชการ ไม่ว่าจะเป็นการลาป่วย ลากิจ หรือลาพักผ่อน จะต้องศึกษากฎหรือระเบียบของทางราชการให้ดี ไม่ประพฤติดนฝ่าฝืนต่อระเบียบวินัยที่ทางราชการได้กำหนดขึ้น การที่ข้าราชการ (บางคน) จงใจ (ตั้งใจ) ละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่าสิบห้าวันเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ ก็ตาม (แม้ต่อมาศาลจะมีคำสั่งให้เป็นคนสาบสูญ) ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสถานะความเป็นข้าราชการของผู้ที่ละทิ้งหน้าที่เท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อสิทธิที่พึงมีพึงได้ตามกฎหมายอีกหลายประการ ยิ่งกว่านั้น ยังทำให้ทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐต้องสูญเสียบุคลากรในการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ของประเทศชาติอีกด้วยครับ !

นายปกครอง